

## ТАБИЯТ ТААНУУ

### предмети боюнча мугалимдердин август кеңешмелерине карата сунуштар

Урматтуу кесиптештер, 2016/17-окуу жылында табият таануу предметин окутуу өткөн окуу жылындагы эле программанын жана окуу-методикалык куралдардын негизинде жүргүзүлөт. Ага ылайык, табият таануу предмети мурдагыдай эле жумасына 1 сааттан, жыл бою 34 саат окутулут.

Окутуу предмет боюнча мамлекеттик стандарттын, «Табият таануу» окуу программасынын жана аларга ылайык келген Э.Мамбетакунов, В.А.Рязанцева тарабынан жазылып, жарык көргөн «Табият таануу» окуу китебинин негизинде жүрөт.

Адам, табият, дүйнө, аалам – ажырагыс бир бүтүн нерсе болгондуктан, табиятты таанып билүү, анын мыйзам-ченемдерин үйрөнүү адазаттын улуу милдети.

Фундаменталдык табигый илимдердин таасири астында коомдун технологиялык базасы, адамзаттын жашоо шарты кескин өзгөрдү. Табыгый илимдердеги жетишкендиктер менен шартталган ХХ кылымдагы ачылыштар, заманбап технологиялар дүйнөлүк цивилизациянын көрүнүшүн таанылгыс кылып өзгөрттү.

Ошол эле учурда бүгүнкү күндө техниканын өнүгүшүнө байланыштуу келип чыгып, адамзаттын глобалдуу проблемасына айланган экологиялык проблемаларды да чечүүнүн жолдорун ошол эле табигый илимдер изилдеп табышууда. Демек, табигый илимдердин негиздерин окутуунун окуучулардын дүйнөнү таанып билүүсүн камсыз кылуудагы жана аларга таалим-тарбия берүүдөгү ролу ар дайыма жогору.

Табият таануу тармагындагы илимдердин негизи орто мектепте физика, химия, биология, география предметтери аркылуу окуп-үйрөнүлөт. Бул предметтерди алгач баштоодо айрым табигый-илимий түшүнүктөр (зат, молекула, атом, масса, магнит, компас, агым, ылдамдык ж.б.) талап кылынат. Ошондой түшүнүктөр 5-класстын «Табият таануу» предметинде калыптандырылат.

Окуучулардын табият жөнүндөгү элементардык түшүнүктөрүн башталгыч класстан тартып калыптандыруу идеясына ылайык, советтик доордо мектептердин 1–4-класстарында «Жаратылышты үйрөнүү» деп аталган предмет окутулчу. Бирок, бул предметтин мазмуну мурдагы «союз» учурундагы эрежеге ылайык борборлоштурулган программа боюнча аныкталып келген. Ал жаратылышты үйрөнүүнүн жалпы талаптарына жооп бергени менен, анын айрым маселелерин толук чагылдыра алган эмес. Ар кайсы республиканын, аймактын, элдин мүнөздүү өзгөчөлүктөрү камтылбаган. Анда ар тараптуу программа, окуу китептерин түзүү мүмкүн да эмес болучу.

Мына ушул негизде 1992-1993-окуу жылынан баштап эгемендүү республиканын мектептеринин 1–4-класстарында «Мекен таануу» деген, ал эми анын логикалык уландысы катары 5-класска «Табият таануу» деген жаңы предмет киргизилип, окутулуп келүүдө.

Бирок, “Мекен таануу” предметинин мазмунунда курчап турган дүйнө, кыргыз жеринин жаратылышы, айрым табигый кубулуштар жөнүндө окуу материалдары менен бирге эле мекен, мамлекет, мамлекеттин символикалары жөнүндө түшүнүктөрдүн, мекенде болуп жаткан ар кандай социалдык кубулуштардын, мектеп, ата-эне, жолдо жүрүү эрежелери, коопсуздук, жүрүм-турум эрежелери ж.б. боюнча тексттердин, ырлардын, жомоктордун орун алышы башталгыч мектептин окуучуларында табият жөнүндө алгачкы түшүнүктөрдү системалуу калыптандыра албай калды. Табигый предметтер боюнча окуучулардын билим көрсөткүчтөрүнүн союздан кийинки кездеги кескин төмөндөшүн буга байланыштырбай коюуга болбойт.

Мекен таануудагы жогорудагыдай окуу материалдары «Алиппе», «Жашоо-тиричилик коопсуздугу», «Адеп» ж.б. предметтерде кайталанып берилиши ыңгайсыздыктарды пайда кылып жаткандыгын атайын сурамжылоо кезинде башталгыч класс мугалимдери, ата-энелери да белгилешти. Алар мекен, мамлекет, мамлекеттик символдор, «мекендин жараны» жөнүндө түшүнүктөрдү негизги мектептен баштап «саясий-коом таануучулук» предметтерде берсе деле кеч болмок эмес”, - деген ой-пикирлерин да билдиришти.

Мына ушундай жагдайлардан улам, башталгыч мектепте табигый билим берүүнү жолго коюу, ал үчүн 1–4 класстын “Мекен таануунун” предметин «Табият таануу» деп атоонун актуалдуулугу келип чыкты. Бул азыр кызуу талкууну жаратууда.

Мына ушул маселелер боюнча сиздердин сунуш-пикирлериңиздерди күтөбүз.

Мугалимдердин август кеңешмесинде табият таануу предмети боюнча төмөнкү маселелерди талкуулоо сунушталат:

1. Табият таануу предметин сапаттуу окутуунун бүгүнкү күндөгү орду жана мааниси.
2. Аталган предмет боюнча билим берүүдөгү кыйынчылыктар жана аларды четтетүү аракеттери.
3. Мамлекеттик стандарт, окуу программасы жана окуу китебине илимий-методикалык талдоо жүргүзүү. Тажрыйбалар менен бөлүшүү жана сунуштарды иштеп чыгуу.
4. Окутуу процессинде компьютердик технологияларды колдонуу боюнча сунуштар жана тажрыйбалар.
5. Табият таануу предметти боюнча окутуу каражаттарын түзүү, окутууну интенсификациялоо маселелери.

Даярдаган: п.и.к. Б.Б.Мурзаibraимова.

## **РЕКОМЕНДАЦИИ К АВГУСТОВСКИМ СОВЕЩАНИЯМ УЧИТЕЛЕЙ ЕСТЕСТВОЗНАНИЯ НА 2016-2017 УЧЕБНЫЕ ГОДЫ**

**Естествознание** является одной из составляющих системы современного научного знания, представляет собой эволюционирующую систему упорядоченных сведений о закономерностях движения материи.

В средних общеобразовательных организациях преподавание «Естествознания» в 2016-2017 учебном году осуществляется в соответствии с Государственным стандартом общего образования Кыргызской Республики.

Предмет «Естествознание» является системообразующим для дисциплин естественно-научного цикла, который позволяет:

- обеспечить непрерывность естественно-научного образования;
- установить межпредметные и внутрипредметные связи;
- следовать принципам устойчивого развития, реализовать ресурсосберегающее поведение, осознать риски негативных последствий природопользования;
- является преемственной для учебных предметов: физика, химия, биология, география.

В этом учебном году на предмет «Естествознание» отведен 1 учебный час в 5 классах. Изучение предмета начинается с рассмотрения элементарных понятий о явлениях окружающего мира, основных признаках живых организмов, особенностях жизнедеятельности и строения организма растений, животных, человека. На этой ступени обучения учащиеся продолжают знакомство с основными явлениями природы при изучении объектов окружающего мира и такими элементарными приёмами научного метода исследования, как наблюдение, описание увиденного, выполнение измерений, выявление закономерностей, проведение эксперимента и предсказание его результатов. При освоении содержания предмета учащиеся учатся оценивать влияние достижений науки, техники и общества на современное состояние природы и могут предлагать варианты своего решения.

Основные содержательные линии курса «Естествознание»: «Природа и явления природы», «Человек. Взаимоотношения человека с природой», «Как мы познаем окружающий мир», «Мы живем на планете Земля».

Изменения произошли и в стратегиях оценивания: вводится диагностическое, формативное и суммативное оценивание.

Результатом естественнонаучного образования является формирование у учащегося предметных и ключевых компетентностей.

С целью обеспечения должного качества знаний обучающихся по естествознанию в 2016-2017 учебном году рекомендовано использовать учебник «Естествознание», 5 класс, Мамбетакунов Э., Рязанцева В.А., 1998 г.

Для обсуждения на секциях августовских совещаний учителям естествознания предлагаются следующие актуальные вопросы:

- Обновление содержания «Естествознания» в условиях перехода на Государственный образовательный стандарт нового поколения.
- Приоритетные направления развития образования по естествознанию в контексте стратегии образования до 2020 года и нового стандарта.
- Компетентностный подход в организации обучения и мастерство педагога.
- Мастер-класс как эффективная форма трансляции передового опыта лучших учителей.
- Портфолио учителя как инструмент профессионального развития и оценки профессиональных достижений.
- Формирование метапредметного содержания образования в условиях реализации Государственного образовательного стандарта общего образования.
- Современные образовательные и информационные технологии в преподавании «Естествознания» - как условие реализации Государственного образовательного стандарта общего образования.
- Современные подходы к организации учебного процесса с использованием ИКТ.
- Новые подходы к диагностике и оценке образовательных результатов учащихся в соответствии с требованиями Государственного стандарта.
- Организация проектной и учебно-исследовательской деятельности учащихся.
- Здоровьесберегающие образовательные технологии в условиях реализации Государственного образовательного стандарта.
- Новые требования к образовательным результатам. Формирование ключевых и предметных компетенций.
- Создание системы оценки качества образования на школьном уровне.

Савочкина В.В.